

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Aurifodina artium et scientiarum omnium

Drexel, Jeremias

[Antwerpen], 1641

Cap. VII

urn:nbn:de:bsz:31-97047

que dignius notatu. Quid obest eamdem, verbi gratia, patientis Christi effigiem diverso domus conclavi , aut dominibus etiam diversis reponere? Quid vitii est una fidelia duos tresve parietes dealbare? Ita prorsus quid dispendii est unam aliquam lectiorem sententiam , aut rariorem historiam diversis forulis mandare, nec pennæ, nec chartæ, nec laboranti dextræ hic parcendum. F A V S T . Quid si penitus ignorem, quo lectum aliquid referendum sit, quid agam? EVLOG Hic singularem docendus es industria.

C A P V T VII.

Septima singularis industria:

Miscella eruditio[n]is excerpta.

G ELLIUS , seu mavis , Agellius , quem supra ad dicendum testimonium citavimus , variam ab aliquibus , & miscellam , & quasi confusaneam doctrinam asserit conquistam a . Hujus conquirenda industria te jam docebo . Si ergo , quod ait , legendo vel audiendo tale quid discas , quod videatur in aliquam classem certam referri non posse , hoc age , & prater tres illas , Lemmata , Adversaria , Historica , classem constitue quartam , eique praefige titulum *Miscella* . Huc refer , quidquid alibi nil habere loci videtur . Atque ut oculis tuis fidem faciam quod & in ceteris factum , en librum mea manu scri-

a Gell. l, 20. Neßl. Attic. 6, 11, ult.

scriptum, qui solam hanc confusaneam doctrinam continet; libro nomen dixi, Olla pauperum a. Nam uti optimiores culint offam, carnes, olera, pultes in ollam conjiciunt, pauperum ad fores expectantium solatio, ita miscellam eruditionem, in hunc, quem cernis librum, concessi, labore non diffici, utilitate maxima. Hoc certe penarium in plurimos mihi usus serviit. Hic reperies comœdiarum, orationum, elegiarum, problematum, scriptionum aliarum ingenti numero themata, hic Artis & Naturæ miracula, omnigenæ formæ ac materiæ pocula, diversissimi generis parva quæque ac minuta, singularia quædam ab aliquibus numquam facta. Sunt, qui numquam mentiti, alii qui numquam irati, qui numquam jurarint aliqui; non desunt, qui numquam riserint, qui numquam fleverint, qui numquam fitterint, qui numquam sat cibi aut somni admiserint, nil costi ederint, è mensa numquam saturi abierint, numquam litigaverint, numquam laverint, nullas umquam carnes gustaverint, nil umquam vini biberint, dormientes numquam jacuerint. Ita beata Euphrosyna numquam sedere visa, Isidorus nil umquam vestis linea gestavit, Or Abbatem nullius umquam sermonis poenituit, Macarius ex quo salutis fonte tinctus est, numquam humi expuit,

a Urin haf.

put: Theonas annis triginta numquam locutus est: Ioannes Abbas annis quadraginta numquam mulierem, numquam pecuniam vidit, nec ipse umquam comedens, aut bibens visus est: Posidonius numquam ad dimidium diem injuria recordatus: Paphnutius annis octoginta numquam duabus tunicis usus: Gaddana totò vita tempore numquam sub testo fuit: Abban numquam cubare, sed vel stare, vel genua flectere consuevit: Acepsimas annis sexaginta neminem unquam vidit, cum nemine sermonera miscuit: Chrysostomus numquam ulli maledixit, &c. Paucos nominavi ex eorum numero, quos hoc nomine in hæc Miscellanæa retuli: neque vero auctores tantum pro singulis testimoniis, sed & librum, caput, paginam adscripsi (tutuis hoc oculis cerne) ut quodvis, cum opus, repertu esset promptissimum. Et quæso te, vel hinc disce, quanti & usus & fructus sit excerpere. Ex his unis tantummodo Notis, in hanc unam vocem, NUNQUAM, velut neglectim collectis, possim revera librum conscribere singularem. Tanti nihil est negligere, & vel obiter, modo constanter excerpere. Quamvis omnia ista, fateor, quæ in ollam pauperum, seu miscellam eruditionem conjeci, commode in adversaria vel Historica referri potuissent. Sed ego, quod scias, hæc Excerptorum compendia

dia principio mei conatus non sciveram.
 Eam ob causam forulos & loculamenta multiplicavi. Ut ut sit, præstat excerpere, quam omnino negligere, in quamcumque demum excerptas classem. Modo bovem habeas et si stabulum bovi tam aptum non habeas. Verum, ut aliquid etiam paradigmatis sit, ad noscenda rediutus Miscellanea, sub aspectum dabo pocula. De poculis, quod præfabar, ut etiam de rebus minutis, de hac voce,
Vnum, innumera excerpta. In gustulum sint hæc, obvia, eaque perpanca.

Pocula. Equulus argenteus inauratus, cuius mentionem facit Cicero oratione Verrina 6. Poculum Semiramidis admirandum, cuius pondus quindecim talenta auri colligebat, de quo Plin. lib. 33. Nat. Hist. c. 3. mihi pag. 697. In Minervæ templo Helena sacravit calicem ex electro mamma suæ mensura. Plin. l. 33. Nat. Hist. c. 4. mihi pag. 700. Produnt electri variantia pocula virus. Serenus, Phialæ binæ lacte refertæ, quas Angelus Martyribus propinavit. Cæsar Baron. tom. 2. Annal. an. 262. n. 10. Posthumius Consul Romanus, ubi viginti milia suorum amisit, in silva ob incisas Gallorum stratagemata arbores, & ipse occubuit, mortuo præcisum caput; calva auro cælata in poculum, quo sollennibus litabatur. Livius, Decade 3. l. 3. seu l. 23, mihi pag. 133. Hoc tamen in nullo

R

indi-

indice Liviano reperies: & tu nihilominus fidas indicibus; C. Marius post lugurthimum, Cimbricum, Teutonicum bellum, cantharo semper potavit, quod Liber pater post victoriam in Asia partam hoc usus poculi genere ferebatur. Valer. l. 3. cap. 6. n. 6. Mazagarum regina Cleophes cum magno nobilium feminarum grege, *aureis pateris vina libantium*, processit obviam Alexandro regi, nec veniam modo, sed & pristinæ fortunæ decus impetravit. Curtius lib. 8. hist. cap. 20. De capaci trium circulorum poculo vitro vide Tischreden D. Martini Lutheri Francofurti ad Moenum anno 1576. cap. 80. & ultimo, vom Hostebeben/ mihi pag. 446. Sed erravit typographus, nam esse deberet pagina 445. ordine. Etiam Germanicos, ut vides, à capite ad calcem evolvo, & more meo ex iis excerto. Ajunt potum ex ursino cerebro confectum, & ex ejusdem cranio propinatum, ursinam rabiem inducere, ita ut is, qui bibit, in ursum se mutatum putet, quidquid cernit, speciem ursorum judicet, in ea vero rabie perseveret, dum poculi vis fuerit resoluta. Apud Indos ex asini silvestris cornu sit poculum, è quo si quis bibat, eo die à morbo eximus est. Philostratus in Apollonio Thyanao l. 3. cap 1. & 10. Poculum ex hedera quod Cissibium vocant, conviviis dupliciter aptuum; primo, quod temulentiam arceat;

ceat; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua maritant, deprehendat: tanta est enim aquæ, & hederæ sympathia & amicitia, ut si vasculum potiorum è ligno hederaceo fiat, eique vinum aqua dilutum infundatur, vinum paullatim transfluat, aqua, quæ fuerat mixta, remanente. Plin. l. 16. Hist. Nat. c. 35. mihi pag. 358. De B. Lupi Senensis Episcopi calice, in quem, dum res divina fieret, cælo delapsam ferunt gemmam, Cæsar Baronius in suo Martyrologio die 1 Septembris. De vitro D. Benedicti ad crucis signum crepante, Franciscus Harœus die 21 Martii, mihi pag. 180.

D. Radbodus Ultrajectensis Episcopus, jejunis ita exhaustus erat, ut vix ossibus hæreret. Hic carnium & vini semper abstinentis, tegendæ sanctitati aquam onychè & auro bibit. Zacharias Lippeloo, tomo 4. die 29 Novembris, mihi pag. 620. In sacris calicibus olim imago erat Christi, forma pastoris ovem errantem humeris reportantis. Tertullianus l. de Pudicitia, c. 10. mihi pag. 1202. Forte, inquit, patrocinabitur pastor, quem in calice depingis, de quo nihil libentius bibas, quam ovem pœnitentia secundæ. De eodem cap. 7. hoc ipso libro, mihi pag. 1199.

Rex Merciorum VVithlafius scyphum suum inauratum, quem crucibolum nomine consuerat, cœnobia Croyt-

R 2 lan-

Iandia in monumentum donavit. Iacobus
Gretserus in Horto S. Crucis, parte 5.
c. 7. mihi p. 241.

De S. Donati Præfulis Aretini vitro
calice fracto & prodigiose refecto, Si-
mon Majolus, tom. 1 Dierum Canicu-
larium, Colloquio 20. mihi pag. 699.
Ad crateres Siculos perjuria olim explora-
tata. Simon Majolus, tom. 2 Dierum
Canicul. Colloquio 2. mihi pag. 138.

Thomas Morus Anglia Cancellarius
munerum suspectorum osor, poculum
aureum sibi à vidua oblatum, humanis-
sime accepit, convocata familia donum
magnificis verbis prædicavit, allato vi-
no impleri jussit, demum comiter pro-
pinans præbabit, simulque poculum re-
stituit, domum, unde extulisset, referen-
dum. Thomas Stapletonus in vita Mo-
ri, c. 3. mihi pag. 38. Alboinus Longo-
bardorum rex Veronæ in convivio hilas-
sior Rosimundæ conjugi, vinum offerri
jussit è calva Chunimundi regis, qui Ro-
simundæ pater fuit. Illa & hanc injuriam,
& parentis cædem simul ultura, Helmig-
gem armigerum in mariti necem impul-
lit, cui etiam deinde nupsit. Sed Ravennæ
eidem Helmigi venenatum poculum
propinans ex eodem bibere coacta, una
cum altero hoc marito periit Henricus
Spondanus ad annum 571. mihi pag. 639.
Nicephorus in Oriente Imperator à Bul-
garis captus, & occisus est. Occisi caput
osten-

ostentui diebus pluribus suspensum.
Exempta dein huic capiti calva, & ar-
gento clausa principibus Bulgarorum pro-
poculo fuit. Henricus Spondanus ad an-
num 811. mihi p. 778. Simile quid me-
morans Ioannes Manlius parte 2 Colle-
ctaneorum , mihi pag. 47. Moscovia
princeps, inquit, principem alium ho-
mem suum militiae cepit & interfecit; ex
interfecti cruento formavit poculum cum
ista in aureum circulum inscriptione:
Appetiisti aliena, perdidisti tua. Tantæ
capacitatis poculum Herculis fuisse fe-
runt, ut ex eo non tantum potare, sed in
eo etiam navigare licuerit. Guido Pan-
cirollus, tomo 2 Memorabilium , tit. 2.
mihi pag. 221. Verum

Sol prius oppositas perfundet lumine terras,
quam nos reliquam poculorum seriem
lustremus. Possim adhuc nescio quot
mensas opplere poculis, quæ mihi olla
pauperum, mea Miscellanea, submini-
strent. Et hæc me pænè dormiente in
Notas hasce confusaneas transferunt.
Sed nolo hac via vel passum progredi.
Tu, si plura velis, consule Macrobius
l. 5 Saturnal. cap. 21. Lazarum Bay-
fium de Vasculis & urceolis. De Princi-
pum poculis Benedictum Pererium, tom.
4. Geneseos , c. 44. initio. De Poculis
Erycius Puteanus in suo Como. De Por-
cellanâ , Electro , Mulae unguilâ ; De po-
culis Saguntinis fistilibus , Samiis , Cry-

Itallinis, Aretinis Henricus Salmuth tomo 2 Memorabilium, titul. 2. in Notis, mihi pag. 142. Ohe satis est de his, satis. Ad alia. FAUST. Vel pauxillulum mora impetrem. De Minutis etiam, & de Vno facta mentio. EVLOG. Dandum aliquid importuno monitori. Sed scias me neque de Poculis, neque de Vno, aut Minutis tantum, plurima confusè in ollam pauperum congregisse, sed de rebus quibuscumque aliis, quibus non adeo erat opportunum, sedem certam assignare, quia tamen Minuta & Vnum in mentem tibi sunt a, en utriusque specimen, sed succinctissimum. Non hic Iliades teximus, neque centones farcimus, neque Tellenis cantilenas canimus; Excerpendi modum tradimus, idque compendio. Sejuncta sunt hæc; Multa & apta dicere. De Minutis igitur.

Minuta. Rerum natura nusquam magis, quam in minimis tota est. Plinium vide lib. 11. Nat. Hist. cap. 2. & 5. & 24. Anatomiā formicula admirandam in Basilio Magno invenies epistola ejus 168, ad Eunomium, mihi pagin. 629. Augusto Imperatore ex Africa misit procurator ejus ex uno grano (vix credibile dictu) quadraginta paucis minus germinab. Extantque de ea re epistolæ. Misit & Neroni similiter trecentas quadraginta

a Plautinum.

b Alii, grana 400,

P A R S III. C A P. VII. 247
ginta stipulas ex uno grano. Plinius lib.
18. Nat. Hist. cap. 10. mihi pagin. 409.
Idem de Torpedine piscicolo mira lib.
32. cap. 13. Myrmecides Milesius, &
Callicrates Lacedæmonius quadrigas u-
nâ cum aurigis fecerunt, quas alis mu-
sca posset abscondere. Navem fabrica-
runt, quam apicula pinnis tegeret, iisdem
distichon elegiacum sesami minuto se-
mini litteris aureis inscripserunt. Cal-
licrates formicas etiam ex ebore, alia-
que tam parva fecit animalcula, ut par-
tes eatum à cæteris discerni vix possent.
Ælianu lib. 1. Hist. Var. cap. 17. mihi
pagin. 14. Plinius l. 7. Nat. Hist. cap. 21,
& lib. 36. cap. 5. In nuce inclusam Ilia-
da, Homeri carmen in membrana scri-
ptum, tradidit Cicero in Academicis
quæstionibus. Adrianus Iunius testatur
à sese visum cerasi nucleus in quasili
formam exsculptum, quo quindecim pa-
ria tessellarum suis punctis affabre distin-
cta continebantur. Idem asserit Fran-
ciscum Alumnum in denariolo Sym-
bolum Apostolorum & principium Eu-
angelii divi Ioannis, idque sine notis
perscripsisse. Non hæc minuta satis? An-
no 1584. Bolzani missi in montes metal-
lici fossores cum suis quisque, ut solent,
lampadibus. Eorum incautior unus
lampadis mucum projectit in sulfuris ve-
nam, & ita incendit montem, ut so-
cios omnes repentinum hoc incendium

suffocarit, mons ipse biennum ferme arserit. Quam verum! Scintilla modica magni saepe mater incendii. Ita favilla in flamمام, surculus in silvam, gutta in flumen crescit. Augustinus, seu quisquis est auctor, sermon. 3 ad Fratres. Curtius lib. 6. ante medium, & lib. 9. initio. Dum funus Eudociae Imperatricis transiret, puella casu dejecta sputum, quod morte luit comprehensa & cremata. Spondanus ad ann. 611. mihi pagin. 673. Planè incendium è scintilla. Puncto quid minus? Encomium illius habet Delius panegyri 3. de Matre Domini in cælum Assumpta, medio ferrè. Momenti saepe maximi sunt minima. Ob unicam non raro voculam, in ob syllabam aut litterulam quandoque unicam, quantæ olim, quantæ & nunc subinde controversiæ? Avicula est, quæ bovem imitatur voce, hinc illi, *Taurus*, nomen. Aeternum Antwerpia, monumentum, picta Musca. Philippus Bosquier, part. 4 Academiæ, Conc. 1. cap. 2. mihi pag. 14. Sed abunde satis de *Minutis*, & plura, quam volebam; taciturnis chartis relinquamus cetera. De *Vno*, unum alterumve dictum addo, & ad alia transeo.

Vnum. Non bona res multi domini. Rex unicus esto. Hoc ubi dixerat Procopius Palæstinæ Martyr, cervices securi fieriendas præbuit. Euseb. lib. 8. cap. 12.

Et

Et nihil minus fit , quām quod à multis imperatur. Imperium , ait Curtius, quod sub uno stare potuisset, dum à multis sustinetur , ruit. Curtius lib. 10. Sol unus, luna una , unum empyreum cœlum , unus, ut ajunt , phœnix. Vox ista (phœnix) aurem mihi pervellit. De Columbis , Pavonibus., Psittacis , &c. supra mentionem fecimus a. Hic ista lemmati de V N o , & phœnici placet jungere.

Imperator Rudolphus II niyeam & plumis omnibus candidissimam avem habuit, anati non dissimilem , rostro prægrandi , quam passim omnes den lachende Hånsel appellabant , nam ad edendum risum , quem soli homini tribuunt Philosophi b & ad mira quævis instituta; sed ea pecunia summa est empta, quam notare non piguit , sed pæne pudet pronuntiare. Si tamen huic parem , ajunt , & sociam comparare potuisset Cæsar, alterum tantum adjecislet c. Hæc

R 5 avis

a Parte 2. c. 6.

b Homo animal rationale, risibile.

c Pragensem civium non unus graviter affirmabat , latteam alitem illam Imperatoris , viginti millibus florenorum emptam. Sit fenes illos fides : ego non adducor , ut hac ullo modo credam. Ita enim credulum vulgus plurima solet exaggerare , & Musca vilitatem ad Elephantem molem attollere. Prodigium sit , avem unicam vel solum duobus millibus florenorum venire .

nisi

avis numquam latius quam laudata
risit a. Hæc Excerptis meis, Faustine; sed
istud & oculis meis, spero, & auribus cre-
des in domo parentū meorum aluerunt
volucrem (Saxatilem Turdum nomina-
runt b) sane admirandam, si vel mores,
vel colores avicula spectes. Dorsum illi
cæruleum, inspersis decussatim albis plu-
mulis. Collum ac ventrem inaurabat plu-
meum amiculum, eleganter mixta nive,
in purpuram desinebat cauda. Atque hac
nostræ domus psaltria, non minus hieme
quam æstate hilares continuabat, mediis
ſæpe noctibus audita. Cantilenas itera-
bat non agrestes, sed quas à domesticis
fuerit edocta. Solebat germanus frater
meus fidium ærearum organo c frequen-
ter ludere, Hic adesse ales, manubriis d
insidere, attentissima modulos excipere,
quandoque suos interponere, nonnum-
quam sola symphoniam pertexere, atque
æmulari paullo ante auditam sympho-
niam,

nisi phœnicopterus, aut ipse phœnix fit. Certe He-
liogabalus Imp. Lampridio teste, convivis suis
phœnicem promisit, aut mille libras auri. De
phœnicoptero, ainem fremden Wasservogel
aus Africa. Iuvenalis sat. XI. versu 136. mihi
pag. 518. Et Scythice volucres, & phœnicopte-
rus ingens, &c.

a Hinc ille compellantum voces, Schoner
Hänsel lach mir quis. b Staintrostel.

c Huf in Instrument schlagen. d Clavier.

niam , & ea quidem ratione aliquot cantuclulas edificere. Cum vero domus familia prandium accumberet , illa sa pius aperta caveola evagandi libertatem accepit. Hic ei primus volatus ad patrem familias fuit, cuius vel humeros, vel etiam digitos (ita ad altorem suum assueverat) cantillans infedit. Edulia omnis generis comedit; panem , oryzam, olera, rapas, hordeum, carnes ferinas, bubulas, vervecinas, ita & pisces ipsas aves in minutal concisas , imo & caseum esitavit. Astivo vespere nonnumquam medio triclinii in depositam cum aquatepidiuscula pelvum velut in balneum provolavit, seque in tepidario libera'iter, modo insiliens, modo resiliens, abluit. Finitis thermis, nymphæ o egressa Solis diductis & passis alis exposuit, dum siccaretur. Ita demum silvestrem naturam omnem exuit, ut reserata cavea , patulis fenestris & janua , numquam meditari visa sit fugam. Sed hæc nostræ domus vernacula cantatrix, hæc familia voluptas denique syntexi contabuit. Huc me duxit orbis a'les unicus , phœnix. Sed ad Vnum addo paucula.

Vnum in homine caput , anima una. Vnum ovile , unus pastor. Esdras sacerdos, liliunum unum, rivum unum, civitatem unam , columbam unam , ovem unam , vineam unam, populum unum prædicata. Deus,

a Esdras l. 4.c.5.v.23. & seqq.

Deus, qui unus, & maximus, & maxime bonus est. Ævo Constantii Imperatoris, Roma universus populus exclamavit in circo: Vnus Deus, unus Christus, unus Episcopus. Spondanus ad an. 356. mihi pag. 345. Mediolanenses patricii complures confederant Republicæ consultantes. Hic audita vox, quæ unum ex omnibus evocabat nomen. Cum autem evocatus moraretur, ignotus homo se spectandum præbuit, rogavitque, ut iam vocatus exiret, quam celerrimè, dum ille unus exit, turris repente corruit, & alios omnes præter unum illum opprescit. Spondanus, ad an. 1117. mihi pag. 997. Vna Pherenice, filia, soror, mater Olympioniarum fuit. Vna Curionum familia, in qua tres continua serie Oratores, pater, filius, nepos. Vna Fabiorum proflapia, in qua continui tres principes senatus. Sapienter Annæus Seneca: Talem, inquit, animum esse nostrum volo, ut multæ in illo artes, multa præcepta sint, multarum ætatum exempla, sed in unum conspirata. Vnum quid fiat ex multis, sicut unus numerus fit ex singulis. Seneca epist. 84. mihi pag. 550. De Vno nimis quam multa. De Artis & Naturæ miraculis si initium facrem, finem non reperiрем. Taceo. Hæc mihi olla pauperum. Rhapsodia quotidiana. Miscella mea suffuditant. Vis plura? Tua prome, aut conde aliena, ut inde promas tua.

FAVST.

P A R S III. C A P. VIII. 253
FAVST. Quos legam? Et quomodo legam? à quibus incipiam? EVLOG. Hoc ipsum jam indagabimus. Aures præbe vocivas.

C A P V T VIII.

Auctores quinam legendi.

EVLOG. Hic tibi præceptiones do ter-
nas, sed brevissimas.

1. Legendus optimus quisque.
2. Legendus, qui maxime faciat ad
cujusvis ingenium.
3. Legendus in quaque doctrina prin-
ceps: Recentioribus Veteres plerumque
præponendi.

Ita futuro poëta dixerim, Lege Virgi-
lium: Historico, lege Livium: Oratori,
lege Tullium: Philosopho, lege Aristote-
leum. Non intilligis? interpretes adhi-
be. Ita dixerim futuro Medico, Lege
Galenum, dein alios, atque alios: Iuris-
consulto, lege Bartolum; aut rectius, le-
ges ipsas Leges a: Theologo, lege Tho-
mam Aquinatem. Non refert quam mul-
ti, sed quam boni & bene legantur. Non
enim legenda sunt multa, sed multum.
Hic illud Annæ opportunissime instillo:
Non refert quam multos, sed quam bo-
nos habeas libros. Lectio certa prodest;
varia

a Ita suadebat assiduè D. Ferdinandus VVai-
zeneker Iureconsilts, qui annis superioribus do-
cuit Ingolstadii, & ipsem Leges totas his servie
perlegit.